

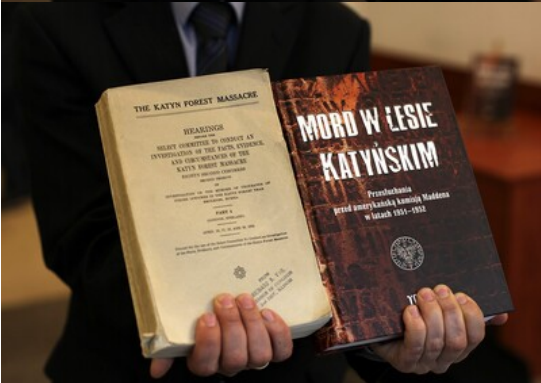
Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/39639,Mord-w-lesie-katynskim-prezentacja-nowej-publicacji-IPN-Warszawa-11-kwietnia-2017.html>
20.04.2024, 05:30

„Mord w lesie katyńskim” - prezentacja nowej publikacji IPN - Warszawa, 11 kwietnia 2017

IPN wydał po polsku pierwszy tom materiałów tzw. komisji Maddena

- Na takie wydawnictwo czekaliśmy 65 lat - powiedział prezes IPN Jarosław Szarek, prezentując na „Przystanku Historia” publikację Instytutu zawierającą materiały tzw. komisji Maddena, przetłumaczone na język polski.

„Mord w lesie katyńskim” – pierwszy tom dokumentów i przesłuchań świadków, którzy zeznawali przed specjalną komisją śledczą Kongresu amerykańskiego, która w latach 1951-52 zajmowała się zbrodnią katyńską, liczy ponad 650 stron. Wyborem i opracowaniem redakcyjnym tych dokumentów zajął się dr Witold Wasilewski, pracownik Archiwum IPN, który przypomniał, iż tylko nieliczne polskie instytucje naukowe i biblioteki dysponują materiałami z prac tej komisji. Jedynie krótkie fragmenty z obszernej dokumentacji, jaką pozostawiła (przeszło dwa tysiące stron) – w tym kilkadziesiąt stron raportu końcowego – były również tłumaczone na polski. Dzięki IPN niemal całość dokumentów zostanie opublikowana w trzech książkach.

- Zmowa milczenia trwała przez dziesiątki lat. Dopiero w 1951 r., gdy narastał konflikt w Korei, rozpoczynało się apogeum Zimnej Wojny, Amerykanie zdecydowali się na powołanie komisji. Od tamtego momentu świat wiedział, ale milczał. To ważny element, gdy mówimy o zbrodni katyńskiej – cały świat od początku znał prawdę, ale milczał. To stawia pytanie o kwestię moralności w polityce – stwierdził Jarosław Szarek.

Amerykanie przesłuchali przed komisją, która kierował Ray Madden wielu ważnych polityków i pracowników wywiadu, a także m.in. ekspertów, którzy brali udział w pracach ekshumacyjnych w Katyniu, gdy Niemcy w 1943 roku odkryli ciała tysięcy Polaków. Wśród osób zeznających przed komisją byli premier Stanisław Mikołajczyk, Józef Czapski, który zajmował się poszukiwaniem „zaginionych” polskich oficerów, czy Tadeusz Romer, były polski ambasador w ZSRS.

Amerykańscy śledczy nie mieli wątpliwości, że to Związek Sowiecki odpowiada za zagładę Polaków. Na nic zdały się protesty przedstawicieli ZSRS, którzy w czasie tych prac zaatakowali kongresmenów za „odgrzewanie hitlerowskiej prowokacji w tzw. sprawie Katynia”.

- Przed Komisją Maddena używano nawet terminu „katynizm” na określenie szczególnie

okrutnych zbrodni wojennych. Wnioski amerykańskiej komisji także były jednoznaczne: odpowiedzialnych za zbrodnię katyńską trzeba postawić przed międzynarodowym sądem – mówił dr Witold Wasilewski.

Przypomnijmy, iż wśród zamordowanych była elita przedwojennej Polski: oficerowie Wojska Polskiego, policjanci i oficerowie rezerwy: lekarze, profesorowie, prawnicy, nauczyciele, inżynierowie, duchowni. W tym samym czasie, kiedy NKWD mordowało polskich jeńców i więźniów, ich rodziny stały się ofiarami masowej deportacji w głąb Związku Sowieckiego, przeprowadzonej również przez władze w Moskwie.

Kolejne dwa tomy, zawierające zapis przesłuchań przed komisją oraz kolejne dokumenty, mają się ukazać w 2018 i 2019 roku.

Prezes IPN Jarosław Szarek zaprosił też dziennikarzy na promocję tego wyjątkowego wydawnictwa i dyskusję do Muzeum Katyńskiego w Warszawie na 26 kwietnia.

Fot. Marcin Jurkiewicz, IPN